

Αθανάσιος Διάκος

Αθανάσιος Διάκος

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης
Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Ελατείας
Email: pgdimakis@gmail.com

Αθανάσιος Διάκος

Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ ΣΤΟ ΖΗΤΟΥΝΙ*

Ο Αθανάσιος Διάκος, δικαίως κατετάγη από τους ιστορικούς της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, ως υπέρλαμπρον άστρο, στο στερέωμα των κορυφαίων Ελλήνων πολεμάρχων του αγώνα. Ήδη αυτό είχαν αποδεχθεί οι Έλληνες, με τα δημοτικά τραγούδια, τις διηγήσεις, αλλά κυρίως τιμώντας, την συνέπεια και την απαρασάλευτη πίστη του, στην απελευθέρωση του γένους. Όλα όσα συνέβησαν τον Απρίλη του 1821, αλλά και η ηλικία, η φυσική παρουσία, η ρωμαλέα σωματοδομή, ο χώρος, η εποχή, η περήφανη

Παρουσία Παν. Γεωρ. Δημάκης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ: Η ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ

ΕΡΓΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Θ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

Φωτό 1

Στον πίνακα του Αλ. Φιλαδέλφεια απεικονίζεται η δίκη και η καταδίκη του Αθανασίου Διάκου, στο Ζητούνι. Ο ζωγράφος προσπαθεί να συνομιλήσει και να μας μεταφέρει, την ατμόσφαιρα της δραματικής στιγμής, που το τουρκικό ιερατείο, ο Κιοσσέ Μεχμέτ, ο Ομέρ Βρυόνης και ο αμείλικτος ορκισμένος εχθρός του Διάκου, Χαλήλ Μπέης, περιστοιχιζόμενοι από τις σκληρές μορφές των αρβανιτών αξιωματούχων απειλούν και δικάζουν τον ήρωα*. Τα πρόσωπα αυτά διαφοροποιούνται εκφραστικά, σύμφωνα και με τα ιστορικά στοιχεία, ενώ η παρουσία τους ανακαλεί τα φρικιαστικά οράματα του Ιερωνύμου Μπος. Ο Διάκος ευθυτενής, λεπτοφυής, λευκοντυμένος, απορρίπτει, με περιφρονητική κίνηση, την πρόταση να αλλαξοπιστήσει. Στο δάπεδο, διακρίνονται ριγμένα όπλα, στην είσοδο απειλητικό αγριόσκυλο με ανοιχτό στόμα. Λαμπρό φως που εισέρχεται από το αψιδωτό διάδρομο, καταναγάζει την ημιφωτισμένο χώρο, φως άνοιξης, φως λευτεριάς που έρχεται. Ο πίνακας είναι σχετικά άγνωστος και με μεγάλη χαρά τον παρουσιάζουμε στους φιλόστορους που οι συγκυρίες δεν τους επιτρέπουν να τον θαυμάσουν.

*Αριστερά – Δεξιά τον κρατούν σφικτά δύο τούρκοι Τσάμηδες, μάλιστα τον ένα τον είχε πριν τραυματίσει ο ίδιος ο Διάκος στην μάχη (Γ. Γαζή Λεζικόν Χ. Περραιβός Ατόμν. Πολ. Σελ.95)

Φωτό 2

Λασημένα επιχρυσωμένη παλάσκα (Συλλ. Ε.Ι.Μ. αριθμ. 6936) με σφυρήλατη απεικόνιση της σύλληψης του Διάκου, δείγμα λαϊκής τέχνης της δημοφιλίας της σκηνής αυτής ανάμεσα στους αγωνιστές της επανάστασης.

στάση του, απέναντι στους δυνάστες, “ωραίος ως Έλλην”, ολοκλήρωσαν το αρχετυπικό πρότυπο, ενός Ομηρικού Έλληνα, που ετάχθη να γίνει το σύμβολο της διπλής θυσίας, για την πίστη και για την πατρίδα. Ο Ελληνικός λαός συνεκινήθη, οι ποιητές, λογοτέχνες, ιστορικοί, ακόμη και απλοί ερευνητές, αλλά και οι προερχόμενοι και απευθυνόμενοι στα λαϊκά στρώματα, τεχνίτες, μεταλλουργοί, ασημουργοί (φωτό 2), οι των θεάτρου σκιών, σκάλισαν και απεικόνισαν την τίμια και ευγενική του μορφή και σε αντικείμενα του καθημερινού βίου. Κορυφαίοι ζωγράφοι, ο Παρθένης (η αποθέωση του Διάκου), ο Φ. Κόντογλου, ο Αλ. Φιλαδέλφειος** (φωτό 1) και μακρός κατάλογος άλλων, έδωσαν με τον χρωστήρα τους, ακόμη και απεικόνιση της δίκης, όπως ο παρουσιαζόμενος σήμερα πίνακας του Αλ. Φιλαδέλφεια. Ο πίνακας αυτός, εν πολλοίς άγνωστος και μη αναφερόμενος, αποτελεί ψηφίδα και τεκμήριο για τα περί το